

TØNDER
KOMMUNE

Miljøgodkendelse af husdyrbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	2
2	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
3	VILKÅR	4
	3.1. GRUNDFORHOLD	4
	3.1.1. Generelle forhold	4
	3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG	5
	3.2.1. Stalde og anlæg	5
	3.2.2. Landskabelige hensyn	6
	3.2.3. Management og egenkontrol	6
	3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	6
	3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	6
	3.3.2. Spildevand	6
	3.3.3. Foder	6
	3.3.4. Ammoniak	6
4	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	7
	4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG	7
	4.1.1. Stald og anlæg	7
	4.1.2. Landskabelige hensyn	8
	4.1.3. Energiforbrug	8
	4.1.4. Vandforbrug	8
	4.1.5. Affald	9
	4.1.6. Management og egenkontrol	9
	4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	9
	4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering	9
	4.2.2. Spildevand	10
	4.2.3. Transport	10
	4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld	10
	4.2.5. Støj	10
	4.2.6. Skadedyr	10
	4.2.7. Foder	10
	4.2.8. Lys	11
	4.2.9. Husdyrbrugets ophør	11
	4.2.10. Ammoniak	11
	4.2.11. Lugt	13
	4.2.12. Støv	13
	4.3. Bilag I og IV-arter	14
	4.3.1. Bilag I arter	14
	4.3.2. Bilag IV arter	14
	4.4. ALTERNATIVE MULIGHEDER	14
5	HØRINGER	15
6	KLAGE VEJLEDNING	16
7	REFERENCER	17

1 INDLEDNING

Patrick Blenner har den 21. december 2016 søgt om tillæg til miljøgodkendelse på Lemmosevej 7, 6240 Løgumkloster. Ansøgningen er oprindeligt indsendt med skemanummer 94529, men er på grund af bygningsmæssige ændringer erstattet af skemanummer 100017. Godkendelsen bygger derfor på oplysningerne i ansøgningen nr. 100017, version 1 med tilhørende bilag.

Husdyrbruget ejes og drives af Patrick Blenner, som også er kontaktperson.

Der er den 23. februar 2015 meddelt miljøgodkendelse til ejendommen. Herunder til udflytning af nyt stalld, mod nord. Stalden er bygget i 2015.

Projektet handler om en tilbygning på hver af de to stalde på Lemmosevej 7, samt en udvidelse af dyreholdet fra 39.000 årshøner til 51.000 årshøner. Der opføres to gødningshuse, ved hver stalld. En eksisterende stalld tages ud af drift. Projektet er derfor omfattet af Husdyrlovens § 12.

Kontaktoplysninger:

Navn: Patrick Blenner

Adresse: Lemmosevej 7, 6240 Løgumkloster

Tlf.: 29401510

E-mail: p.d@blgaard.dk

Bedriftsoplysninger:

CVR: 35583181

CHR: 50531

Sagsbehandler Tønder Kommune:

Per Hendriksen

KS:

Dorte Fabrin

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler godkendelse til:

Husdyrproduktion:

Udvidelse fra 39.000 økologiske årshøner og 5 ammekøer til 51.000 økologiske årshøner. Svarende til en udvidelse fra 230 dyreenheder (DE) til 300 DE.

Projekterede anlæg:

En udvidelse af to eksisterende stalde og opførelse af 2 gødningshuse.

Godkendelsen er meddelt efter § 12 i husdyrloven¹.

Vi vurderer i kapitel 4, at husdyrbruget kan drives på en måde, som er forenelig med omgivelserne, og at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved at anvende den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning med tilhørende miljøredegørelse og efterlever vilkårene i kapitel 3.

Vi har vurderet at projektet ikke kan påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter. Vurderingen er foretaget efter § 7 og § 11 i habitatbekendtgørelsen².

Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være overholdt når godkendelsen tages i brug.

Husdyrbruget skal leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagevejledning fremgår af kapitel 6.

Per Hendriksen
Miljømedarbejder

Tønder, den 9. august 2017

3 VILKÅR

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

3.1. GRUNDFORHOLD

3.1.1. Generelle forhold

- 3.1.1.1. Denne godkendelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år efter, den er meddelt. Godkendelsen er udnyttet, når bygge- og anlægsarbejder eller når udvidelsen eller ændringen af dyreholdet er påbegyndt. Dog med den forudsætning at den udnyttelse, som er påbegyndt, færdiggøres i et rimeligt tempo, hvilket normalt vil sige, at den skal være afsluttet inden for 1 år efter fristens udløb.
- 3.1.1.2. Husdyrbruget godkendes til et maksimalt dyrehold på 51.000 økologiske årshøner til konsum æg.

Dyrene skal opstaldes om anført i tabellen og vist på figur 1:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Stald N	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	24000	141
2	Stald S	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	15000	88
3	Tilbygning til stald S	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	6000	35
4	Tilbygning til stald N	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	6000	35
I alt				51000	300

Figur 1: Situationsplan med nye og eksisterende staldanlæg.

- 3.1.1.3. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 3.1.1.4. Den eksisterende bygning beliggende retning nord/syd, ved stald syd, skal tages ud af drift.
- 3.1.1.5. Et eksemplar af godkendelsen skal være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet være gjort bekendt med godkendelsens indhold.

3.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.2.1. Stalde og anlæg

- 3.2.1.1. De nye staldanlæg og gødningshuse skal placeres som vist på figur 1.

3.2.2. Landskabelige hensyn

3.2.2.1. Nye bygninger skal opføres i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer, der svarer til farverne på de eksisterende bygninger.

3.2.3. Management og egenkontrol

3.2.3.1. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.

3.2.3.2. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:

- Dyreholdets størrelse (årsproduktion).
- Vedligeholdelse af ventilationsanlæg
- Enhver form for driftsstop af gødningsbånd, med angivelse af årsag.

3.2.3.3. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

3.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

3.3.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

3.3.1.1. Der må ikke transporteres husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.

3.3.1.2. Markstakke med dybstrøelse (kompost) skal placeres min. 100 m fra nabobeboelser.

3.3.2. Spildevand

3.3.2.1. Ved vask af stalde, skal spildevand bortledes til opsamlingsbeholder, hvorfra det skal udspredes på ejendommens arealer, eller afhentes.

3.3.3. Foder

3.3.3.1. Hønerne skal fodres efter normerne for økologiske høner i etagesystem.

3.3.4. Ammoniak

3.3.4.1. Alle staldafsnit skal indrettes med gødningsbånd.

3.3.4.2. Gødningsbånd skal tømmes mindst 3 gange ugentligt, med et interval på 2 dage. (mandag-onsdag-fredag)

3.3.4.3. Gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

4 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

4.1. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.1.1. Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skema samt af situationsplanen, (figur 1.)

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Stald N	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	24000	141
2	Stald S	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	15000	88
3	Tilbygning til stald S	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	6000	35
4	Tilbygning til stald N	Økologiske høner i etagesystem	Årshøner	6000	35
I alt				51000	300

Der opføres samtidig to gødningshuse, hvor gødning opbevares indtil det afhentes af biogasanlæg.

Generelle lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven

Afstand fra staldanlæg til nærmeste naboer og byzone m.v.	Afstand / retning
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.	ca. 4,7 km (NV)
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	ca. 4,7 km (NV)
Nærmeste nabobeboelse er Lemmosevej 9	ca. 200 m (Ø)

Afstandskravene i husdyrlovens § 6 er overholdt.

Generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven

Der er ingen vandforsyningsanlæg inden for 50 m.
 Der ligger ingen vandløb eller søer inden for 15 m
 Der er ingen offentlig/privat fællesvej inden for 15 m.
 Der ligger ingen levnedsmiddelvirksomhed inden for 25 m.
 Der ligger ingen beboelse på samme ejendom inden for 15 m.
 Der er ingen naboskel indenfor 30 m.

Afstandskravene i husdyrlovens § 8 er overholdt.

4.1.2. Landskabelige hensyn

De nuværende og ansøgte anlæg ligger i et landskab, der er præget af intensivt dyrkede marker. Bebyggelsen i området er domineret af landbrug. Landskabet rummer desuden tekniske anlæg, især vindmøller.

De nuværende og ansøgte anlæg ligger uden for:

- Bevaringslandskaber
- Uforstyrrede landskaber
- Geologiske bevaringsværdige arealer
- Værdifulde kulturmiljøer
- Kirkelandskaber
- Fortidsmindeområder
- Bevaringsværdige kulturlandskaber
- Bevaringsværdige bebyggelser og mindre byer
- Lavbundsarealer
- Fortidsmindebeskyttelseslinje
- Klitfredningslinje
- Strandbeskyttelseslinje
- Fredet område
- Fuglebeskyttelsesområde
- Ramsarområde
- Habitatområde
- Beskyttede naturtyper
- Kystnærhedszonen
- Beskyttede jord- og stendiger
- Kirkebyggelinje
- Skovbyggelinje
- Åbeskyttelseslinje
- Søbeskyttelseslinje

Vurdering:

Da der kun sker mindre udvendige ændringer af det eksisterende anlæg, vurderer vi, at udvidelsen ikke vil få indflydelse på de landskabelige værdier, herunder de kulturhistoriske og geologiske værdier i området. Vi vurderer sammenfattende, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og at det ny byggeri ikke vil virke forstyrrende i landskabet.

4.1.3. Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. Disse tiltag er implementeret i almindelig dansk landbrug. Vi vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger.

4.1.4. Vandforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere,

brug af drikkestrøg til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

Vi vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til vandbesparende foranstaltninger.

4.1.5. Affald

Døde dyr afhentes af DAKA. Mængden af døde dyr, øges proportionalt med antallet af dyr. Der forventes ikke at ske andre ændringer af affaldshåndteringen, egenkontrol eller ressourceforbrug, dermed vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

4.1.6. Management og egenkontrol

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Træning og uddannelse af medarbejdere, registrering af vand, energiforbrug og foder, affaldsdannelse, anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning samt udarbejdelse af gødningsplaner.

Der er stillet vilkår om egenkontrol på husdyrbruget, der skal være med til at sikre ammoniakemissionen fra ejendommen.

Da husdyrbruget drives økologisk, vurderer vi, at der ikke er behov for at stille vilkår om substitution af råvarer og hjælpestoffer.

Under forudsætning af, at ejendommen drives på den beskrevne måde, vurderer vi, at der anvendes BAT med hensyn til management.

4.2. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Gødningsopbevaring og -håndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,
- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- Ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- Ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,
- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelagune med låg/plastik-dække eller flydelag.

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

Det fremgår af BAT standardvilkårene, at BAT for udbringning af husdyrgødning er overholdt ved gældende lov og der derfor ikke er grundlag for at fastsætte vilkår.

Da flere naboer til husdyrbruget kan blive generet af transport af husdyrgødning, stilles der vilkår om, at der ikke må transporteres husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.

Der er kun fast gødning på husdyrbruget. Gødningen opbevares i gødningshus efter udmugning, og afhentes derefter af biogasanlæg. Vi vurderer, at der er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så at gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

Vi vurderer, at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT.

4.2.2. Spildevand

Spildevand fra produktionen udgøres af vand fra vask af stalde og inventar. Mængden af spildevand forventes at ændre sig, proportionalt med udvidelsen af staldene. Vi vurderer, at spildevandsforholdene er forsvarlige.

Afledning af husspildevand, tagvand fra driftsbygninger og overfladevand til grøft eller vandløb samt nedsivning er ikke omfattet af denne godkendelse, men kræver særskilt tilladelse.

4.2.3. Transport

Størstedelen af transporterne er af foder, æg, dyr og gødning. Antallet af transporter forventes at ændre sig marginalt. Vi vurderer, at husdyrbrugets transporter kan medføre lugt-, støj- og støv samt tilsmudsning af veje. Vi har derfor stillet vilkår, der begrænser disse gener.

4.2.4. Driftsforstyrrelser og uheld

Der er ikke stor risiko for uheld fra husdyrbruget, der er derfor ikke indført procedurer og foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld. Vi vurderer, at der ikke er behov for at indføre vilkår for at minimere risikoen for uheld.

4.2.5. Støj

Tønder Kommune har ikke registreret klager over støj fra husdyrbruget. Da husdyrbruget ligger 200 meter fra nærmeste nabobeboelser i landzone uden lokalplaner og uden for samlet bebyggelse, er der ikke projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjklenderne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

4.2.6. Skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Der er indgået en privat sikringsordning mod rotter. Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så at skadedyrsangreb forebygges.

4.2.7. Foder

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at

være BAT mht. foder: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold. Vi vurderer, at det ansøgte lever op til BAT med hensyn til fodring, og at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT på foderområdet.

4.2.8. Lys

Der er ikke store adgangshullet i bygningerne, der vil derfor kun slippe små mængder lys ud fra staldene. Alle staldanlæg er omkranset af træer og buske, hvorfor det vurderes, at naboerne ikke vil blive generet af lys.

Vi vurderer, at der med de stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de landskabelige værdier og de omkringboende.

4.2.9. Husdyrbrugets ophør

Ved ophør af husdyrproduktionen vil ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller anlægget bliver tømt for dyr og gødning, og affald bliver bortskaffet efter kommunens affaldsregulativ. Vi vurderer, at der er taget tilstrækkelige hensyn til landskabet og forureningsfare ved ophør.

4.2.10. Ammoniak

BAT-niveau

Ansøger har redegjort for hvilket ammoniak emissionsniveau, der vurderes at være BAT. Dette niveauet er i it-skemaet beregnet ud fra en produktion af skrabeæg og kan derfor ikke anvendes. Der er ikke fastlagt noget emissionsgrænseniveau for økologiske høns og der tages derfor udgangspunkt i emissionsgrænseniveauet for fritgående høns. BAT-niveauet beregnes således for nye og eksisterende stalde til: 51.000 høner/100 høner x 9,06 kg = 4.621 kg N. Ammoniakemissionen reduceres ved hyppig fjernelse af gødning (3 ugentlige udmugninger). Ved 3 ugentlige udmugninger opnås en reduktion på ammoniakfordampningen på 36 %. Tiltaget reducerer ammoniakfordampningen med 1.798 kg N/år. Ammoniakemissionen vil efter tiltaget ligge på 5.814 kg N/år og ligger dermed ca. 1.193 kg N over BAT-niveauet. Forskellen skyldes at der er tale om økologisk produktion hvor normer for foder og produktion er anderledes end for frilandshøns. Det er ikke muligt at reducere ammoniakemissionen yderligere idet der er valgt det staldsystem med den laveste emission (BAT-staldsystem) og det er ikke muligt at anvende foderkorrektions eller tilsætte fytase til foderet, da ejendommen drives økologisk. Derfor betragtes BAT for værende overholdt.

Beregning af BAT-niveau

Tønder Kommune vurderer ligeledes, at dette emissionsniveau på 5814 kg N/år er det bedst opnåelige ved anvendelse af teknik (BAT).

BAT-redegørelse

Ansøgeren har benyttet følgende tiltag for at opnå BAT-niveau:

- Staldsystemet med lavest mulig emission (etagebure med gødningsbånd).

- Hyppig udmugning med 3 ugentlige udmugninger.

Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 5814 kg N/år.

BAT-vurdering

Idet ammoniakemissionsniveauet for det ansøgte projekt er det laveste mulige niveau, vurderer vi, at projektet lever op til bedste tilgængelige teknik. For at sikre at BAT-niveauet overholdes, er der stillet vilkår om 3 ugentlige udmugninger.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på anlægget.

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved indretning af stalde, og udmugning 3 gange om ugen.

Ammoniakfølsom natur³ (kategori 1, 2 og 3).

Kravet til ammoniakdeposition på naturområder er opfyldt, det fremgår af ansøgningskema nr. 100017.

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for habitatområder, ligger ca. 5 km vest for anlægget. Det drejer sig et område med stilkege. Der er foretaget en beregning af ammoniaknedfaldet på dette område. Totaldepositionen er 0,0 kg N ha/år.

Nærmeste kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for habitatområder, ligger ca. 3,3 km vest for anlægget. Det drejer sig om en mose ved Gåsblokvej. Der er foretaget en beregning af ammoniakdepositionen på dette område, og totaldepositionen er 0,1 kg N ha/år.

Nærmeste kategori 3 natur, ligger ca. 800 m syd for anlægget. Kategori 3 natur omfatter bl.a. heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove. Der er foretaget en beregning, som viser en merdepositionen på 0,0 kg N ha/år.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er derfor overholdt.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder:

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det efter habitatbekendtgørelsen ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Ammoniakdeposition fra anlægget på områder omfattet af NBL § 3

Omkring anlægget ligger enkelte søer, der er beskyttet efter NBL § 3. Disse vandhuller vurderes ikke at være specielt ammoniakfølsomme. Gennem en scenarieberegning i It-ansøgningssystemet fremgår, at projektet medfører en mindre deposition i forhold til førsituationen. Vi vurderer på denne baggrund, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområderne, som følge af udvidelsen af husdyrbruget.

4.2.11. Lugt

Der er foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen⁴. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Beregningen viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger, og at der inden for genekriteriet på 7 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller områder, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende. Ligeledes viser beregningerne, at der inden for genekriteriet på 5 OU/m³ ikke ligger nogen byzone eller sommerhusområder.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

Nærmeste bolig uden landbrugspligt, der ikke ejes af ansøger, er Tohedervej 2, der ligger ca. 530 m vest for staldanlægget. Nærmeste samlede bebyggelse ligger ved Løgumgårde ca. 4,5 km mod sydvest. Nærmeste byzone, ligger også ved Løgumgårde, 4,5 km mod sydvest.

4.2.12. Støv

Den største kilde til støvgenerne skønnes at være interne transporter, håndtering af foder og halm.

Vi vurderer, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

4.3. Bilag I og IV-arter

4.3.1. Bilag I arter

Lemmosevej 7, ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er Lindet skov ca. 4,8 km mod vest.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil kunne påvirke bilag I arter.

4.3.2. Bilag IV arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række dyre- og plantearter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af bilag IV arter i projektområdet.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges. Projektet vurderes desuden ikke at påvirke naturområder negativt som følge af ammoniakfordampning fra anlægget.

4.4. ALTERNATIVE MULIGHEDER

Vi vurderer, at husdyrbruget kan miljøgodkendes på baggrund af oplysninger om ønsket indretning og drift, derfor er der ikke brug for alternativer.

5 HØRINGER

Idehøring

Ansøgningen blev annonceret på DMA den 9. maj 2017. Der har ikke været henvendelser fra offentligheden om projektet.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 250 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Der er derfor sendt et høringsbrev til ejendommen Lemmosevej 9. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugets og naboens matrikel, så har det ansøgte underordnet betydning.

Nabo- og partshøringen har givet anledning til følgende bemærkninger.

Aksel Hansen, Lemmosevej 9, har udtrykt ønske om skærpelse af vilkår 3.3.1.2, der sætter et afstandskrav i forbindelse med evt. markstakke med kompost. Vilkåret er sat til 100 meter fra nabobeboelse. Årsagen er at der ved tidligere ejer har været placeret markstakke vest for Lemmosevej 9, og at disse markstakke gav anledning til lugtgener.

Tønder kommune har vurderet, at vilkåret ikke bliver skærpet. Årsagen er at afstanden fra beboelsesdelen på Lemmosevej 9 til skel er 100 meter. Dertil kommer et generelt afstandskrav, der gælder til naboskel. I det konkrete tilfælde vil det betyde et samlet afstandskrav til beboelsen på Lemmosevej 9 på 130 meter.

At forbyde markstakke i en større radius, vil betyde at håndteringen af gødning omkring selve husene vil blive påvirket, hvilket vurderes at blive en for stor hindring i den daglige drift.

Det skal dertil bemærkes at markstakke kun kan opstå i forbindelse med udmugning og rengøring ved holdskifte. Den daglige drift giver fast gødning, der ikke har ligget længe nok i stalden til at blive betragtet som kompost.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation (2016-niveau). Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest onsdag d. 6 september 2017.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

6 REFERENCER

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13-05-2016 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med seneste ændringer

² Bekendtgørelse nr. 926 af 27-06-2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

³ Bekendtgørelse nr. 211 af 28-02-2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, bilag 3.

⁴ Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, udgivet af FMK, 2. udgave